

BNF/TİK
TÜRKİYE İLAÇ KILAVUZU
•
1999 FORMÜLERİ

İLAÇ ENDÜSTRİSİ İŞVERENLER
SENDİKASI'nın
Türk Hekimlerine ve Eczacılarına
Armağandır

ISBN 975-7958-22-0

Sunuş

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası 1964 yılında, endüstrinin toplumsal, ekonomik ve teknolojik gelişmeler karşısında görevlerini en iyi şekilde yürütülebilmesi ve ihtiyaçlarının en iyi şekilde karşılanması için kurulmuş ve bu özelliklerini bugüne kadar muhafaza edebilme başarısını göstermiştir.

Birçok araştırma, bugün insanoğluna her zamankinden daha iyi hizmet veren ve daha kaliteli bir yaşam sağlayan tıp biliminin gelişmesinde, ilaç endüstrisinin yadsınmaz bir yeri olduğunu göstermektedir. İlaç endüstrisinin temelini oluşturan üç ana öge, araştırma, etik kurallar ve toplumsal sorumluluktur. İlacın hastaya maksimum yarar sağlaması hekime yeterli, doğru ve güncel bilgi aktarılmasına bağlıdır. İlaç endüstrisi daha iyi, daha etkin ve güvenli ilaçlar bulmak, yaşama yaşam katmak için her yıl milyarlarca dolarlık bir meblağı, araştırma ve geliştirme için sarf etmektedir.

Günümüzde ilaç endüstrisinin tümü özel sektör eliyle yönetilmektedir. İlaç endüstrisinde, ürünün tasarımından hasta tarafından kullanımına, hatta çok daha sonrasında kadar uzanan tüm süreç, bilim adamları ve devlet otoriteleri tarafından denetlenmekte ve takip edilmektedir. Endüstrimiz, fiyatı devlet tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol edilen tek mamul olan ilacın üretim aşamasından hastaya sunulmasına kadar olan her evrede Batı standartlarına sahip olup övünülecek bir düzeydedir.

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası, ülkemiz açısından rasyonel ilaç kullanımının büyük önem taşıdığı görüşündedir. Rasyonel ilaç kullanımının ise, doğru, yeterli, güncel bilgilerin hekimin eline yansız ve bilimsel olarak verilmesi ile sağlanabileceği inancındadır. Bu inançlar doğrultusunda, İngiltere’de yayımlanan British National Formulary’nin (BNF), Türkiye İlaç Kılavuzu/1999 Formülleri adıyla uyarlanarak, tüm hekim ve eczacılarımıza, ilaçla ilgili bütün kurum ve kuruluşlara ulaştırılmasının desteklenmesini kararlaştırmıştır. İngiltere’de saygın bilim adamlarından oluşan ortak formüller komitesi tarafından hazırlanan bu başvuru kitabı, ülkemiz bilim adamlarının Prof. Dr. Oğuz Kayaalp başkanlığında oluşturdukları bilimsel kurul tarafından Türkiye’ye uyarlanmıştır.

İlaç Endüstrisi İşverenler Sendikası’nın Türk hekimlerine ve eczacılarına bir armağanı olan bu eser, Sağlık Bakanlığı’nın, Türk Tabipleri Birliği’nin ve Türk Eczacıları Birliği’nin görüş ve önerileri doğrultusunda, Turgut Yayıncılık tarafından BNF’in yayın hakkı alınarak hazırlanmıştır.

Her yıl yenileyerek hekimlerimize ve eczacılarımıza sunmayı planladığımız bu eserin yararlı olmasını diliyoruz.

Bu önemli eserin tamamlanmasında ve Türk tıbbına kazandırılmasında emeği geçen herkese teşekkür ederiz.

Saygılarımızla,
İEİS Yönetim Kurulu

BNF: British National Formulary
(İngiltere Ulusal Formüleri)
Ortak Formüler Komitesi
1997-98

Başkan

Sir Charles George, BSc, MD, FRCP, FFPM

Başkan Yardımcısı

Nicholas L. Wood, BPharm, FRPharmS

Komite Üyeleri

Alison Blenkinsopp, PhD, BPharm, MRPharmS	Frank P. Marsh, MA, MB, BChir, FRCP
Peter Clappison, MB, ChB, MRCP, Joy B. Edelman, MB BS, FRCP	Jane Richards, OBE, MB BS, MRCS, LRCP, FRCGP,
MRCS, D(Obst)RCOG	D(Obst)RCOG, DCH
Ann Lewis, OBE, Hon DSc, LLB, FRPharmS, MCPP, MHSM, Barrister	James Smith, BPharm, PhD, FRPharmS, MCPP, MIIInfSc
	Patrick C. Waller, MD, FRCP (Ed), FFPM, MPH

Ortak Sekreterler

José L. García de Ancos LMS- MSc(Econ)
James E. F. Reynolds, PhD, FRPharmS, MIIInfSc

Genel Sekreter

Susan M. Thomas, BSc(Econ), MA

Yayın Kurulu

Genel Yayın Yönetmeni

Dinesh K. Mehta, BPharm, MSc, MRPharmS

Genel Yayın Yönetmeni Yardımcısı

John Martin, BPharm, PhD, MRPharmS

Editörler

Lee Furniss, BSc, DipClinPharm, MSc, MRPharmS
Ann M. Hargreaves, MRPharmS
Bryony Jordan, BSc, DipPharmPract, MRPharmS
Craig A. Patterson, BPharm, DipHospPharm, MRPharmS
Rachel S. M. Ryan, BPharm, MRPharmS
Sunayana A. Shah, BPharm, DipCommPharm, MRPharmS
Louise J. Whitley, BSc, MSc, MRPharmS

Editör Yardımcıları

Abimbola Sogbetun, BPharm, MSc
Louise M. E. Wykes, BSc

© 1998 British Medical Association – Royal Pharmaceutical Society of Great Britain
1999 Turgut Yayıncılık ve Ticaret A.Ş.

Bu kitabın ya da İngiltere’de yayımlanan orijinalinin adı ve/veya herhangi bir bölümü yayımcının izni olmadan 5846 sayılı yasa uyarınca kullanılamaz. Sözlü ya da yazılı olarak veya daha başka bir yöntemle çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

BNF/TİK
TÜRKİYE İLAÇ KILAVUZU
•
1999 FORMÜLERİ

Editör

Prof. Dr. S. Oğuz Kayaalp

Bilimsel Danışma Kurulu

Prof. Dr. İlbeyi Ağabeyoğlu	Prof. Dr. Enver İzgü
Prof. Dr. Alaaddin Akçasu	Prof. Dr. İlker Kanzık
Prof. Dr. İ. Hakkı Ayhan	Prof. Dr. Ferhan Özmen
Uzm. Dr. Erdal Eskioğlu	Prof. Dr. İskender Sayek
Prof. Dr. Dinçer Fırat	Prof. Dr. Tahsin Teziç
Prof. Dr. Atilla Hıncal	

Genel Yönetmen

Ayşe Karabece

Yayın Koordinatörü

Dr. Korhan Çukurçeşme

Teknik Yönetim

Mustafa Sezer

Çeviri

Dr. Şirin Artan

Sayfa Düzeni

Yasemin Bakkal

Katkıda Bulunanlar

Dr. Yavuz Dizdar, Sumru Ağıryürüyen, Halim Spatar,
Esen Çetecioğlu, Pervin Altuntaş, Hülya Doğan

Film Çıkış: Alpin Grafik (0212) 274 69 70

Baskı ve Cilt: Golden Medya (0212) 629 00 24-25

Turgut Yayıncılık ve Ticaret A. Ş.

Bomonti Fırın Sok. No. 61/2 80260 Şişli, İstanbul

Tel: (0.212) 233 02 23/296 34 28-30 Faks: (0.212) 233 65 45

E-posta: turyay@turyay.com.tr Web sitesi: <http://www.turyay.com.tr>

İçindekiler

Sayfa

Önsöz

ix

Editörün Önsözü

xi

Bilgilerin Düzenlenmesi

xiv

REÇETELEME KURALLARI

1

Genel Kurallar

1

Reçeteleme

3

Kontrol Altındaki İlaçlar ve İlaç Kötüye Kullanımı

6

İlaçlara Karşı İstenmeyen Reaksiyonlar

9

Çocuklarda Reçeteleme

10

Palyatif Bakımda Reçeteleme

11

Yaşlılarda Reçeteleme

15

İlaçlar ve Spor

17

ZEHİRLENMEDE ACİL TEDAVİ

18

İLAÇLAR VE PREPARATLARA İLİŞKİN SINIFLANDIRILMIŞ BİLGİLER

1: Gastrointestinal Sistem

27

1.1 Antasidler ve diğer dispepsi ilaçları

27

1.2 Antispazmodikler ve barsak motilitesini değiştiren diğer ilaçlar

30

1.3 Ülser ilaçları

33

1.4 Antidiyareik ilaçlar

39

1.5 Kronik ishal tedavisi

41

1.6 Laksatifler

44

1.7 Hemoroid preparatları

49

1.8 Stoma bakımı

50

1.9 Barsak salgılarını etkileyen ilaçlar

51

2: Kardiyovasküler Sistem

54

2.1 Pozitif inotrop ilaçlar

54

2.2 Diüretikler

55

2.3 Antiaritmik ilaçlar

61

2.4 Beta adrenerejik reseptör blokerleri

65

2.5 Renin-angiyotensin sistemini etkileyen ilaçlar ve diğer bazı antihipertansif ilaçlar

71

2.6 Nitratlar, kalsiyum kanal blokerleri, potasyum kanal aktivatörleri

71

ve diğer vazodilatörler

83

2.7 Sempatomimetikler

92

2.8 Antikoagülanlar ve protamin

95

2.9 Antitrombositler ilaçlar

101

2.10 Miyokard enfarktüsü ve fibrinolitik

102

2.11 Antifibrinolitik ve hemostatik ilaçlar ve replasman için kullanılan

104

hemostatik kan ürünleri

2.12 Lipid düşürücü ilaçlar

106

2.13 Lokal sklerozanlar

111

3: Solunum Sistemi

112

3.1 Bronkodilatörler

112

3.2 Kortikosteroidler

122

3.3 Kromoglikat ve benzeri tedavi

124

3.4 Antihistaminikler, duyarsızlaştırma ve alerjik acil durumlar

125

3.5 Solunum uyarıcıları ve pulmoner sürfaktanlar

133

3.6 Oksijen

134

3.7 Mukolitikler

135

3.8	Aromatik inhalasyonlar	135
3.9	Öksürük preparatları	136
3.10	Sistemik nazal dekonjestanlar	142
4:	Merkez Sinir Sistemi	143
4.1	Hipnotikler ve anksiyolitikler	143
4.2	Psikozlar ve benzeri bozukluklarda kullanılan ilaçlar	149
4.3	Antidepresan ilaçlar	161
4.4	Merkezi sinir sistemi uyarıcıları	171
4.5	İştah kesiciler	172
4.6	Bulantı ve vertigoda kullanılan ilaçlar	173
4.7	Analjezikler	179
4.8	Antiepileptikler	192
4.9	Parkinsonizm ve benzeri bozukluklarda kullanılan ilaçlar	202
4.10	Madde bağımlılığında kullanılan ilaçlar	209
4.11	Demansa kullanılan ilaçlar	212
5:	Enfeksiyonlar	213
5.1	Antibakteriyel ilaçlar	213
5.2	Antifungal ilaçlar	258
5.3	Antiviral ilaçlar	262
5.4	Antiprotozoal ilaçlar	269
5.5	Anthelmintikler	280
6:	Endokrin Sistem	284
6.1	Diyabette kullanılan ilaçlar	284
6.2	Tiroid ve antitiroid ilaçlar	294
6.3	Kortikosteroidler	296
6.4	Cinsiyet hormonları	301
6.5	Hipotalamus ve hipofiz hormonları ve antiöstrojenler	310
6.6	Kemik metabolizmasını etkileyen ilaçlar	315
6.7	Diğer endokrin ilaçlar	318
7:	Obstetrik ve Jinekolojik Hastalıklar ve Üriner Sistem Hastalıkları	324
7.1	Obstetrikte kullanılan ilaçlar	324
7.2	Vajina ve vulvayla ilgili durumların tedavisi	329
7.3	Kontraseptifler	331
7.4	Genitoüriner bozukluklarda kullanılan ilaçlar	337
8:	Habis Hastalıklar ve Bağışıklığın Baskılanması	345
8.1	Sitotoksik ilaçlar	345
8.2	Bağışıklık yanıtını etkileyen ilaçlar	357
8.3	Habis hastalıklarda kullanılan cinsiyet hormonları ve hormon antagonistleri	362
9:	Beslenme ve Kan	369
9.1	Anemiler ve diğer kan hastalıklarından bazıları	369
9.2	Sıvılar ve elektrolitler	378
9.3	İntravenöz beslenme	385
9.4	Oral beslenme	387
9.5	Mineraller	388
9.6	Vitaminler	391
9.7	Acıllar ve tonikler	400
9.8	Metabolik bozukluklar	400
10:	Kas, İskelet ve Eklem Hastalıkları	403
10.1	Romatizmal hastalıklar ve gut tedavisinde kullanılan ilaçlar	403
10.2	Nöromusküler bozukluklarda kullanılan ilaçlar	419
10.3	Yumuşak doku enflamasyonunun giderilmesinde kullanılan ilaçlar	423
11:	Göz	426
11.1	İlaçların göze uygulanması	426

11.2	Mikrop bulaşmasının kontrol altına alınması	426
11.3	Antienfektif göz preparatları	427
11.4	Kortikosteroidler ve diğer antienflamatuar preparatlar	429
11.5	Midriyatikler ve sikloplejiler	432
11.6	Glokom tedavisi	432
11.7	Lokal anestezipler	436
11.8	Diğer oftalmik preparatlar	437
11.9	Kontakt lensler	439
12:	Kulak, Burun ve Orofarinks	441
12.1	Kulağı etkileyen ilaçlar	441
12.2	Burunu etkileyen ilaçlar	444
12.3	Orofarinks etkileyen ilaçlar	448
13:	Deri	454
13.1	Taşıyıcılar	454
13.2	Yumuşatıcı ve engel oluşturan preparatlar	455
13.3	Topikal lokal anestezipler ve antiprütikler	456
13.4	Topikal kortikosteroidler	456
13.5	Egzema ve psöriyaziste kullanılan preparatlar	461
13.6	Akne ve rozase	466
13.7	Siğil ve nasır preparatları	469
13.8	Güneşten koruyucular ve kapatıcı preparatlar	470
13.9	Şampuanlar ve diğer saçlı deri preparatlarından bazıları	472
13.10	Antienfektif deri preparatları	473
13.11	Dezenfektanlar ve temizleyiciler	482
13.12	Terlemeyi önleyiciler	485
13.13	Yara bakım ürünleri ve elastik çoraplar	485
13.14	Topikal dolaşım preparatları	485
13.15	Nedbeleşmeyi kolaylaştırıcılar	485
14:	İmmünolojik Ürünler ve Aşılar	487
14.1	Aktif bağışıklık	487
14.2	Pasif bağışıklık	489
14.3	Saklama ve kullanım	489
14.4	Aşılar ve antiserumlar	489
14.5	İmmün globülinler	501
14.6	Uluslararası yolculuk	504
15:	Anestezi	506
15.1	Genel anestezi	506
15.2	Lokal anestezi	520
EKLER VE DİZİNLER		
Ek 1:	Etkileşimler	524
Ek 2:	Karaciğer Hastalıklarında İlaç Kullanımı	565
Ek 3:	Böbrek Bozukluklarında İlaç Kullanımı	572
Ek 4:	Gebelikte İlaç Kullanımı	582
Ek 5:	Emzirmede İlaç Kullanımı	595
Ek 6:	İntravenöz Eklentiler	605
Ek 7:	Yara Bakım Ürünleri ve Elastik Çoraplar	618
Ek 8:	Uyarma ve Aydınlatma Etiketleri	621
Üretici Firmalar Dizini		624
Dizin I: Preparatlar dışındaki genel dizin		628
Dizin II: Preparatlar (müstahzarlar)		655
İEİS Tıbbi İlaç Tanıtım İlkeleri		668

Önsöz

BNF, İngiliz Hekimler Birliği ile İngiltere Kraliyet Eczacılar Birliği'nin ortak yayınıdır. Her iki meslek kuruluşu ve Sağlık Bakanlığından temsilcilerden oluşan Ortak Formüller Komitesi'nin yetkisi altında basılmıştır. Hem cep kitabı olarak hem de elektronik yayın olarak mevcuttur.

Ortak Formüller Komitesi, özel konularda bilgi sağlayan ya da önerilerde bulunan kişi ve kuruluşlara yardımlarından ötürü teşekkür eder. Bu baskıya katkıda bulunan başlıca kişiler J. M. Aitken, K. G. M. M. Alberti, S. P. Allison, D. G. Arkell, M. J. P. Arthur, L. Beeley, R. H. Behrens, R. J. Buckley, I. Burgess, A. J. Camm, C. M. Castleden, D. W. Chadwick, D. A. Chamberlain, M. C. Colquhoun, B. T. Colvin, W. J. Cunliffe, W. A. M. Cutting, S. Dewar, C. Diamond, R. Dinwiddie, A. J. Duxbury, G. H. Elder, T. W. Evans, R. O. Feneck, R. G. Finch, B. G. Gazzard, A. M. Geddes, A. H. Ghodse, P. W. Golightly, E. C. Gordon-Smith, M. W. Greaves, I. A. Greer, J. Guillebaud, C. H. Hawkes, D. F. Hawkins, C. J. Hinds, R. M. Jones, J. R. Kirwan, P. G. Kopelman, M. J. S. Langman, P. Lawler, T. H. Lee, P. N. Leigh, L. Luzzatto, G. M. Mead, D. E. Neal, J. M. Neuberger, A. J. Nunn, D. J. Oliver, L. P. Ormerod, M. R. Partridge, P. A. Poole-Wilson, L. E. Ramsay, F. Reynolds, A. Richens, P. A. Routledge, R. S. Sawers, P. Sleight, M. C. Sheppard, S. D. Shorvon, I. Stockley, A. Tattersfield, R. N. Thin, S. Thomas, G. R. Thompson, D. G. Waller, D. A. Warrell, P. J. Watkins, G. B. Wyatt'tır. Komite özellikle İngiliz Dermatologlar Derneği Tedavi Kılavuzu ve İğdenetleme Çalışma Kurulu'ndan C. E. M. Griffiths (Başkan), S. M. Burge, C. B. Bunker, N. H. Cox, C. A. Holden, M. R. Judge, H. C. Williams, M. Benham'a (Sekreter) çok değerli tartışmaları ve önerilerinden ötürü teşekkür eder. Komite ayrıca *Martindale* veri bankası ve dosyalarına ulaşılablmesini sağladıkları için K. Parfitt ve personeline ve elektronik BNF'nin geliştirilmesindeki yardımlarından ötürü E. I. Connor'a teşekkür eder. A. B. Prasad bu baskının hazırlanmasında değerli öneri ve rehberlik sağlamıştır. BNF'deki verilerin kontrolünde M. Davis ve S. M. Townsend-Smith'in yardımları olmuştur; Komite ayrıca J. Goodway'e yönetsel yardımlarından ötürü teşekkür eder. Quartet Software Ltd'dan P. D. Johnson ve B. Thomas elektronik BNF'nin hazırlanmasında destek vermeyi sürdürmüştür. Komite ayrıca ilaç endüstrisinde bilgi sağlayan ve ayrıntılara ilişkin yorumlarda bulunan kişilere ve özel konularda Komite üyeleriyle editörlere bilgi veren kişilere teşekkür eder. Son olarak, Komite yorum ve önerilerini gönderen bütün doktorlar, eczacılar, hemşireler ve diğer kişilere teşekkür etmek ister.

BNF hızlı bir referans sağlamayı amaçlar ve her zaman ilaç yazmak ve ilaç vermek için gerekli bütün bilgiyi kapsamaz. Üreticinin ürün bilgisine başvurulmalı ve bilgi gerektiğçe bir konuda özelleşmiş yayımlarla desteklenmelidir. BNF'deki monograflar üreticinin prospektüslerini ya da Ürün Özellikleri Özetleri'ni yanıstmaktadır; bu bilgiler sahipli ilaçların çoğu için elde edilebilmektedir. Obstetrik hastalıklar, habis hastalıklar ve anestezi gibi alanlarda, tedaviyi yürüten kişinin uzman olacağı ve uzmanlık yayımlarına başvuracağı düşünöldüğünden, daha sınırlı ayrıntı verilmektedir. Yerel ilaç hizmetleri kuruluşlarından ek bilgi sağlanabilir.

Editörün Önsözü

Türkiye’de hekim, eczacı, diş hekimi ve diğer sağlık mesleği mensuplarına halen tıpta kullanılmakta olan ilaçları ve onları içeren tıbbi farmasötik ürünleri (preparatları) tanıtmaya yönelik temel bilgiler sağlamayı ve ayrıca ilaç reçeteleme bağlamında kısa, özlü ve yol gösterici tıbbi bilgiler sunmayı amaçlayan Türkiye İlaç Kılavuzu/1999 Formüleri, İngiliz Ulusal Formüleri’nin (British National Formulary, No.36, September 1998) Türkiye’ye uyarlanması suretiyle hazırlanmıştır. Preparatlarla ilgili kılavuz bölümü dışında kalan kısmı, bazı kısımlar dışında adı geçen yayının çevirisidir.

Bu formüller aslında bir farmakoloji kitabı değildir. Ayrıca pazarlanmış preparatları toplamasına karşın, yalın bir preparat listesi de değildir. Belirtilen iki kitap türü ülkemizde eskiden beri vardır. Türkiye’de eksik olan, Batı ülkelerinin bazılarında yılda bir ya da iki kez revize edilerek yayımlanmakta olan ulusal formüler tipi bir kitaptır. Hekimlerin ve eczacıların ilaçla ilgili işlev ve sorumluluklarını günlük çalışmalarında yerine getirirken en fazla gereksinim duydukları kaynak bu tür bir kitaptır. Bu formüler, öngörülen amaç, yaklaşım, ilaçları sadece preparat olarak değil, aynı zamanda tıptaki anlam ve önemlerini yansıtan farmakolojik etkenler olarak toplu ele alması ve sunum şekli açısından sadece bir preparat kılavuzu olmanın ötesine geçmiştir.

Hekimler ilaç reçetelerken ve ilaçlar arasında seçim yaparken, eczacılar ilaç konusunda reçete sahibini veya yakınına bilgilendirirken, onların sorularını yanıtlarken ya da ilaçları karşılaştırırken kendilerine gerekli bilgileri, teoriye kaçmayan, tümüyle pratiğe yönelik şekilde bu formülerde kolayca bulacaklardır. Kitabın getirdiği yenilik ve neye yaradığı bu nokta hatırdta tutularak değerlendirilmelidir.

Formüler, hekimler ve eczacılar için düzenlenecek, ilaçların klinik uygulamasına yönelik sürekli eğitim kurslarında, tıp ve eczacılık fakültelerinin benzeri eğitim etkinliklerinde ders materyali olarak da kullanılabilir. Bu yönüyle de, uygulayıcıların ilaç konusundaki bilinçlilik düzeyinin artması açısından yarar sağlayabilir. Bu bilinçlilik ve onun çağdaş kavram, yaklaşım ve pratiğe yönelik bilgilere dayanması, rasyonel ilaç kullanımının vazgeçilmez bir koşuludur.

BNF’te geçen ve bu formülere aktarılan uyarılar ve tavsiyelerin çoğu İngiltere’deki İlaç Güvenlik Kurulu veya tıp alanındaki uzmanlık kuruluşları tarafından yapılmıştır. Bunların hekimlik uygulamasında ülke sınırlarını aşan evrensel nitelikleri nedeniyle, kaynakları hakkında burada toplu bir açıklama yapılması ve Türkçe metnin akışını bozmamak için orada anonim olarak sunulmaları uygun görülmüştür. İngiltere’de kullanılmayan, fakat Türkiye’de kullanılan çok sayıda ilacın monografi ürün bilgilerinden ve genel kaynaklardan yararlanılarak editörce hazırlanmıştır. Reçeteleme ile Kontrollü İlaçlar ve İlaç Kötüye Kullanımı bölümleri yeniden yazılmış, ayrıca metnin çeşitli yerlerinde Türkiye’deki uygulama, yaklaşım ve koşullara göre eklemeler, değiştirmeler ya da çıkarmalar yapılmıştır.

Formülerin, yukarıda belirtilen şekilde, çeviri metinle birlikte telif metin içeren hibrid olma niteliği, bazı okuyucular tarafından yadırganabilir. Ancak, günümüzde aynı ilaç ve tedavi kültürünü, teknolojisini ve moleküllerini paylaşan ülkelerin bu konudaki temel bilgilendirme kaynaklarını da kendi koşullarına uyarlayarak paylaşmaları, çağımızın olağan bir yaklaşımıdır. Benzer bir yaklaşımla, Avrupa Birliği’nin ileride ortak bir formüler hazırlaması beklenir. Nitekim, ortak bir Avrupa Farmakopesi, 1964 Strazburg Sözleşmesi ile uzun yıllar önce gerçekleştirilmiş ve Türkiye 1993 yılında bu sözleşmeye resmen katılmış olup, Avrupa Farmakopesi’nin çevirisini esas alan yeni Türk Farmakopesi Sağlık Bakanlığı’mızca hazırlanmaktadır. BNF’in, Avrupa’nın en kapsamlı formülerlerinden biri olarak, ilerideki ortak bir formülerin önemli bir temel taşı oluşturacağına inanıyorum.

Örijinalinde yazılı olan ve İngiltere’deki yasal düzenlemeler ve meslek kuruluşlarının

benimsediği ilkeler doğrultusunda geçerli olan belirli bazı tavsiye ve uygulamalar, halen Türkiye'de üzerinde durulmasa da ve sözü edilmese de, ilerideki gelişmelere ışık tutması ve sağlık mesleği mensuplarının ağdaş hekimlik ve eczacılık uygulamaları hakkında bilgi edinmesi için çeviride yerinde bırakılmıştır. Diğer bazı tavsiye ve uygulamalar ise, Türkiye'deki koşullara hiç uymayacağı ve bırakılmasında bir yarar düşünülmediği için çeviriden çıkarılmıştır.

Elinizdeki formüler, bireysel ilaçlarla ilgili, her yerinde i ie geçmiş iki farklı geenin bir kombinasyonudur. Bunlardan birincisi ilaç sınıflarının ve içerdikleri her bir ilacın uygulamalı farmakolojisi ile ilgili öz ve kısa bilgi veren bölümdür. Diğer ge, pazarlanmış her bir preparat bağlamında onu reetelemek için gereken minimum bilgi olan jenerik adı, ticari adı, üretici firma, farmasötik formu, varsa bir farmasötik formun farklı birim dozlu çeşitlerini, form içindeki ilaç ya da ilaçların miktarını ve ambalaj içindeki form sayısını gösteren preparat kılavuzu bölümüdür. Aynı ilacı ya da ilaçları içeren preparatların hastaya uygulanmasında bilinmesi gereken temel bilgiler olan endikasyonlar, dikkatli olunması gereken durumlar, kontrendikasyonlar, yan etkiler ve uygulama yoluna göre optimal dozlar ise preparat bazında değil, genellikle içerdiği ilaç bazında ilaç monografi içinde verilmiştir.

Endikasyonlar, preparatın prospektüsünde yazılı olana tam uymayabilir. Ancak bu konudaki bilginin objektif ve güvenilir olduğu kuşkusuzdur. nkn esas olarak İngiliz Hekimler Birliği gibi köklü ve mesleki olduğu kadar bilimsel ağrılığı da kuşku gtmez olan bir tıp kuruluşu tarafından saptanmıştır. Ancak dünyada yerel tıp ekolleri, hatta aynı ülkede klinikler arasında endikasyon ve ilaç kullanımı ile diğer yaklaşımlar açsından her zaman uzlaşma yoktur. Aslında Türkiye'de böyle bir uzlaşmayı sağlamak için bir çaba da bulunmamaktadır. Bu eksikliğin de kısa zamanda giderilmesi gerekir. Endikasyonlar bakımından prospektsle uyumsuzluğun Türkiye'ye zgi iki nedeninden biri, özellikle eskiden beri pazarlanmakta olan preparatların prospektüsünde paramedikal, bazen belirsiz ya da tıbbi bir antite olmayan durumların hazırlayanın tıbbi bilgi eksikliği nedeniyle endikasyon olarak metne sokulmasıdır. Diğer bir neden belirli bir endikasyon hastalık veya sendromun adı şeklinde belirtilmesi yanında, onun belirtilerinin de endikasyon olarak yazılmasıdır. Dozlar bağlamında da benzer bir farklılık, büyük olmasa bile olabilir; bunun temel nedeni monografta belirtilen doz ve doz aralığının genellikle ortalama ya da optimal nitelikte olmasıdır.

Yan etkiler, ilacı kullanırken dikkatli olunması gereken durumlar (uyarılar) ve kontrendikasyonlar ilaçlar için ayrı ayrı veya ilaç grubunun örnek ilacına gönderme yapılarak, gruba özel olarak gösterilmiştir. Bu üç bağlamda, genellikle, göreceli olarak sık görülen durumlara ya da seyrek görülen, fakat ciddi olan durumlara ağrılık verilmiştir. Yer kısıtlılığından doğan bu yaklaşım nedeniyle, kapsamlı bir yan etki, kontrendikasyon veya uyarı listesi için, güncel normlara uygun genişlikte yazılmış preparat prospektüsüne ya da üretici firmanın kısa ürün bilgisine bakılması gerekebilir.

Bu formüler her yıl revize edilerek yayımlanacaktır; orijinali İngiltere'de yılda iki kez yayımlanmaktadır. Sonraki baskılarında preparatların fiyatlarının da, bunların Türkiye'de nisbeten sık değişmesine karşın, hiç olmazsa bir karşılaştırma tabanı oluşturması için kolunması öngörülmektedir.

Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'nün değerli elemanları ile Bilim Kurulu yeleri, Türk Tabipler Birliği ve Türk Eczacılar Birliği verdikleri manevi destek ve yol gösterici, değerli tavsiyeleri ile yardımda bulunmuşlardır. Kendilerine ve değerli uyarıları ile yol gösteren Bilim Kurulumuz yesi arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, bazı konularda bilgilerine başvurduğum Prof. Dr. Güler Kanra, Aryan Göçmen ve Sevinç Oral arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Prof. Dr. S. Oğuz Kayaalp
Editör

Türkçe Metin Yazılmasında Başvurulan Kaynaklar

Kitaplar

- Bundesverband der Pharmaceutischen Industrie e.V.: Rote Liste 1995, Editio Cantor, Aulendorf, 1995.
- Centre Belge d'Information Pharmacotherapeutique: Repertoire Commenté des Medicaments 1998, 12. Baskı, L. Vanmelle S.A., Gent, 1998.
- Hebel, S.K. ve diğ. (Ed.): Drug Facts and Comparisons 1997, Facts and Comparisons Publ., St. Louis, MO., 1997.
- Kayaalp, S.O.: Rasyonel Tedavi Yönünden TIBBİ FARMAKOLOJİ, Cilt 1 ve 2, 8. Baskı, Hacettepe-Taş Kitabevi, Ankara, 1998.
- Reynolds, J.E.F. ve diğ. (Ed.): Martindale The Extra Pharmacopoeia, 33. Baskı, Royal Pharmaceutical Society, London, 1996.
- Speight, T.M. ve N.H.G. Holford (Ed.): Avery's Drug Treatment, 4. Baskı, Adis International, Auckland, 1997.

Dergiler (çeşitli sayıları)

- American Journal of Cardiology
British Medical Journal
Clinical Pharmacology and Therapy
Drugs
Lancet
Journal of American Medical Association
New England Journal of Medicine